

Lo Somament

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals Hi-
errias d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco de Calaf Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Divendres 15 d' Agost de 1902.

ANY XVII **NUM. 4357**

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1'25
En provincias, trimestre. " 4'
Extranjer y Ultramar. " 8'
Anuncis, á preus convencionales

TRIPLE AYGUA NAF SERRA

(Cullita d'aquest any) preparada ab la
flor recent recullida del taronjer agre.
Es de un agradable sabor y delicat perfúm.

FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y details ar-
quitectorichs y esculptorichs para iglesias, etc.
Imágenes de fusta y cartró-pedra de todas midas y models.

PREUS REDUHITS

GRAN HOTEL-RESTAURANT SUÍS

(Avans Louvre.) Lo més modern de Barcelona, dirigit per
MR. PAUL FARRENY
ex-majordom de varis grans hotels de França.

Aquest Hotel, completament reformat, renneix tota l'elagancia y comoditats conegudas
fins lo dia.—Timbres electrichs; Perruquer a casa; Intérpretes; Cuartos de bany; Cotxes a la
arribada de trens y vapors; Saló de lectura y piano; Teléfono 1974; Cuartos de dutxas; Exce-
lent cunya Espanyola y Francesa a càrrech d'un dels millors Chefs de la Capital.

PLASSA DEL ANGEL, 10.-BARCELONA

Sucursals: a Tarragona; Fondá de Madrid y a Girona: Hotel Peninsular.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGITIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Haventse presentat a la meva clinica la Sra. D.ª N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca-
da de gana y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.

—Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, soffria desde més d'un any de una escrófula crònica, Cansat d'usar, sens cap resultat quantas emul-
sions y reconstituyens se precinitzan para aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Lo-
riniz, Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo llegendit Aixarop Climent SALUD, nich approbat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

AMARCH LOT TONICH

APERITIU CORROBORANT-FEBRIFUGO

THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P. BARCELONA

L'us d'aquest TONICH ej-reix una acció estimulante sobre l'aparat gastro-intestinal aumenta l'apetit y facilita la digestió. La nausea,
'l vòmit, los vahidos, lo mareig paran casi semp'e prenent una ó dos copetas d'aquest tònich. En las localitats pantanosas, ahont existeix lo paludis-
me, es indispensable son us, donchs es febrifugo, com justament ho declaran molts Matjes celebres, que l'han indicat y segueixen indicantlo com
medi eficaz pera precaveres de las calenturas.

Prendre una ó dugas copetas d'aquest tònich á diari, vol dir cuidar ab esmero la propia salut.

Se pren ab aygua, sifó ó pur: avans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

AGENT GENERAL EN REUS, JOSEPH MARTORELL S. en G. Carrer Monterols número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors á 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas á 13 pts.

Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probflos
guanós dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO
REUS

TALLER DE CAMISERIA

DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.-REUS

Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras
boqa camisas, paraiguas, sombrillas, bastons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders,
boquillas y elástichs. Agallas pera corbatas. Se fan á mida camisas, calsetets, colls y punys.

Es un dret i una aspiració de llibertat

Una de les tasques més importants és la de
fer comprendre al poble català que l Catala-
nisme no és un partit reaccionari ni un par-
tit avangat; que no és altra cosa que un dret.
Es lo primer de tot que se li hauria de fer
compendre: que és un dret natural per quant
sos fonaments son els mateixos que ls del de-
senrotllament de la naturalesa tota; i que és
un dret humà per quant, acostant el poder a
l'individu, s'aproxima a l'ideal, o siga al
domini de 'home per si mateix: autodomini.

Es un dret natural. En el fons de cada cel-
lula de les que constitueixen un ser vivent, hi
ha l'nacli on resideix el principi vital. Aixís,

en la constitució dels Estats s'ha de tenir
present que l principi vital radica en lo fons
de cada cel·lula social i no en la personalitat
Estat. Basant-se en aixó, és per lo que l Cata-
lanisme és científic; i per aixó és un dret
natural, perquè s'apoya en lleis que regeixen
la naturalesa de les coses. I en el mateix
principi s'apoya la superioritat del individua-
lisme, ja que cada home és una cel·lula dintre
de sa nació. Però no és del cas estudiar
aquest punt. Para comprovar mon assert vaig
á transcriure qualcom de Haeckel:

«El fonament mateix d'aquesta teoria (la
teoria de les cel·lules, establerta á Iena pel
botanic Schleiden i extesa al regne animal
per Schwam) és que les cel·lules microscopi-
ques són an els nostres ulls sers vius indepen-

dents, organismes fisiològicament i morfològicament autònoms. Brücke les ha anomenades, am gran justícia, per aquesta raó, organismes elementals; Virchow, llars de la vida; Darwin, unitats viventes. Desde el punt de vista dels diversos graus de l'individualitat orgànica (orguen, persona) he col·locat les cel·lules en ma Morfologia general, en la base de la teoria anatómica de l'individualitat com «individus de primer ordre».

«Segons sa manera de veure (la de Virchow), considero tal organisme superior com una unitat social organitzada com un estat quins ciutadans són les cel·lules individuals. En tot estat civilitzat, els ciutadans són, fins a cert límit, independents en quant individus; però depenen, no obstant, uns d'altres en virtut de la divisió del treball, i no deixen d'estar sotmesos a les lleis comunes: així mateix, en el cos de tot animal o vegetal superior (1), les cel·lules microscòpiques, en quantitat innumerable (2), disfruten, fins a cert punt, de llur independència individual (3); però difereixen també unes d'altres en virtut de la divisió del treball (4), estant en una relació de dependència recíproca (5), i sofreixen més o menys les lleis del poder central de la comunitat (6).»

El Catalanisme és, doncs, l'evolució natural, el primer pas per a emprendre el camí de la gran aspiració humana.

Es un dret hamà. Aproxima el poder a l'individu, perquè el catalanisme és Autonomisme, i l'autonomia restringeix el poder, repartint-lo entre ls organismes socials, i, per lo tant, no sols toca més fracció de sobirania a cada individu, sino que aquest l'exerceix més directament que no quan necessita fer passar sa voluntat per un nombre inacabable d'intermediaris i representants.

En virtut del primer fonament, tot home que pensi s'ha de sentir autonomista, i, per lo tant, si és català, catalanista. En virtut del segon, tot aquell que vulgui fer valer sa voluntat també n'ha d'esser. I com que de voluntat n'hi ha de moltes classes i dirigint-se vers diversos fins, lo que constitueix els partits polítics, d'aquí que tot partit polític cap dintre del moviment catalanista. I com que no hi ha res més barbre que l'fer valer sa voluntat sobre estranys, d'aquí que ls partits que constitueixen el catalanisme i, per lo tant, sols volen fer valer la llur voluntat a dintre de casa, son per essencia liberals.

Una imatge potser aclarirà l'idea:

Marit i muller. L'un vol proveir la casa del menjar de tot l'any comprant a l'engròs, tot d'un cop, les provisions. L'altra vol que la compra's faci al dia. Vens-aquí dos sistemes economics; vens-aquí dos partits polítics.

Tu veis s'ha ficat a casa del matrimoni i mana que les compres se facin cada més. L'ordre es imposada. Vens-aquí l'intrusió, vens-aquí l'autoritarisme, mes obvisament veigues.

Ni el marit ni la muller poden posar en practica les llurs teories ni la voluntat llur; i acorden juntar am dos esforços pera impedir que l'Vei imposi les seves a la casa, abans de res més.

Vens-aquí l'Catalanisme.

PUSOLÀ i VALLÉS.

- (1) El món solament l'ha igualat i superat.
(2) Les nacions.
(3) Fins a cert punt, l'autonomia: No som separatistes.
(4) Diversitat de races, aspiracions, ideals i medis propis de conseguir-los.
(5) Federació.
(6) República internacional confederada.

BARCELONA EL CASTELL MALEHIT

Apunts per una llegenda.

No havien sentit el pes d'una gran culpa pujant fins al castell de la montanya?

Si vos parles en clar, potser vos enganyaria i potser m'enganyaria jo mateix. Es tant

dolç el misteri passat i el presentit, que am tot i esser tant del agrado del public la curiositat i tafaneria de les coses, cuan una es queda amagada es saborejada quietament am l'esperit i aixis pren un caracter llegendari i historic qu' un s' en sent heroe per que mes o menys les ha viscudes.

«Les Presons Imaginaries» d' en Pere Corominas cualsevol la pendrias per un viatge dantesco; cuansevol se creuria qu' allò fou en els temps mitjvals o bè qu' es llegendra prehomérica; de les dos coses tenen i no obstant son viscudes, son passades i tenen tot el temps modern encarnat en si mateixes.

Sembla mentida qu' epopeyas intimament sufridas d' aqueixa manera les haijan pogut resistir ànimes humanes, i no obstant, traientli tot el vestit poetic de que's vesteixen no revelan més qu' un castic impropriament donat als falsos prevaricadors, als confessos de crims no perpetrats, als que no tingueren força per resistir els sufriments d' uns butxins am siluetas de persona...

II

I s' aixeca sinistrament com un cadavre abandonat el soperò castell, negre, cercat de fossos, guaitant al cel am ulls de canó, amassant la terra am veus de metralla...

S' aixeca covant en ses entranyes la maledicció i l' ignominia, s' aixeca perquè per última vegada ha d' esguardar al cel am ull seré... I les descargues tronadores qu' esbaldellaren set testes encare ressonen sinistrament en son entorn, eco llunyada de la malaurança, plany del mal no venjat, queixa d' una humanitat esmicolada...

III

I riu de joia la naixent ciutat asseguda en les falces del Tibidabo, riu elevat al cel cupules d' or i xamaneyes negres, riu cuan en son pit està niant i acaudalant els plors de les mares i de les viudes, les llàgrimes dels orfens que ploren am els ulls desencaixats i am la boca famolenta... Cuan els de la ciutat pujem enllà, vers al castell, hi aném feixucs, am el pes d' una ignominia i deixém l'alegria en les vies i els palans i ens sentim culpables d' un fet perpetrat a malaurança nostre, ens en sentim culpables per que no hem demanat justícia... i totes les nostres forces son per aconsolar avui a les marcialis orfens que somican...

IV

I ha de desapareixer el castell que's destimba al pes de la seva culpa, ha d' enfonsarse al mar que tantes voltes l' ha malehit, i han de sepultarse ses entranyes en les del gran abim de les sirenes perquè allí no's presentarà sinistrament a la memoria... Per ço tot un poble vol que desapareixi aquell famolenc castells, aquella massa de pedra qu' impenetrable per les veus de clemencia, vol encare tronar per malaurança nostre. Per ço tot un poble vol enterrar aquell cadavre abandonat, pagant aixis el mal am una obra de misericordia.

Peró la nostre culpa no será rentada.

ALPHONS MASERAS.

LAS FESTAS DE LA MERCÉ a Barcelona

Programa oficial.-Mes de Setembre.

Dia 23.-Nit: Il·luminacions, festivals a las plassas de Catalunya y Sant Jaume.

Dia 24.-Matí: Solemnes oficis a la Mercé, repartiment de bonos als pobres.

Tarde: Funció de toros.

Nit: concurs de gegants, nanos, etc. Il·luminacions.

Dia 25.-Matí: Soleme distribució de premis a la virtut, per la Societat economica d' Amichs del País, al Saló de Cent.

Tarde: Inauguració de l' Exposició d' Art Antich y salas del Museu Provincial. Concurs de sport a càrrech de la Federació Gimnástica Espanyola.

Nit: Il·luminacions y fochs artificials.

Dia 26.-Matí: Repartiment de premis als deixebles de las Escuelas Municipals.

Tarde: Concurs de floricultura y festa gimnástica.

Nit: Concerta per las bandas municipal y militars.

Dia 27.-Matí: Concurs de coplas ampurdanesas.

Tarde: Balls populars, sardanas, rondallas, etc.

Nit: Concurs d' Automóvils.

Dia 28.-Matí: Revista y repartiment de premis del Concurs de bombers. Constitució de la U. N. de bombers.

Tarde: Funció de toros.

Nit: Simulacre de foch pel cos de bombers.

Dia 29.-Matí: Festa ciclista a càrrech de la U. V. E.

Tarde: Regatas a càrrech del Real Club.

Nit: Il·luminacions y fochs artificials.

Dia 30.-Tarde: Regatas.

Nit: Cabalcada artistica industrial.

Dia 1er. d' Octubre.-Tarde: Festa lípica y regatas.

Nit: Festa marítima y fochs artificials.

Dia 2.-Tarde: Ragatas.

Nit: Gran retreta militar.

CARTA ESTIUHENCA

Per las masias, hotels, villas y xalets de la Espluga de Francolí.

II

Acabava ma anterior en lo precís moment en que l' ànima mes podia expansionarse y confortarse de la seva estada en aquestas montanyas ahont no tot es arbreda, fresca y aygua, perquè també hi ha gayas ninas, belles senyoretas, quinas caras de ponçella prompte a esbadallarse, te sugereixen somnis melangiosos, idilis d' amor, que assedegat cercas a ciutat inutilment, ahont el convencionalisme social es infrangible barrera que destorba no tan sols els passos, si que també las intencions.

Deya que els angels se n' entornarian al cel, per por a no pecar y ho repeteixo: que la cara de la senyoreta Hermenegilda, es d' aquellas que convidan a la contemplació, tan per la seva bellesa, com per la bondat de la seva mirada. Igual aixerida é igualment hermosa es la senyoreta Mercé, y forma digne triunvirat ab ellas la senyoreta Roseta, que ja se' ns ha eclipsat buscant altres jardins, potser pera tenir allí millor jardiner que no aquí.

Anant ab ellas d' excursió es fer camí cap a la gloria: pero no a la gloria inmortal, a aquella que may ne rebém cap noticia dels qui s' hi trasladan sino a la d' aquest mon, a la que 't fa concebir esperansas d' alegria y felicitats, y que 't presenta engalanada fins la terra mes herma, planera la montanya y estelats els horitzons.

Jo hi camino en sa companyia a ulls cluchs en tot y tenirlos molt oberts pera no perdre ni una de las sevas perfeccions; y apesar de portar endolat el cor y de preocuparme ideas que no son del cas exteriorisar, aconseguixo gaudir queleom del paysatge, escolto embadalits las veus de russinyol de las mevas companyeras de... viatge, y desperto content al mon de las penas, trobantme en una societat que no conech, porque no es mes que una societat d' istin, efimera y passatjera, pero simpática y agradable.

F. C. y E.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL

del dia 14 d' Agost 1902.

Naixements

Hipòlit Dolado Latorn.

Matrimonis

Cap

Defuncions

Joan Carreté Montlleó, 23 dias, Carmen

alta 4.

“LLIGA CATALANISTA”

AVIS

L' exposició de tarjetas postals organitzada per aquesta “Lliga” se podrá visitar tots los dias de dotze a una del mitjdia y de vuit a deu del vespre.

Reus 25 de Juliol de 1902.—P. A. de C. D. Lo Secretari, Adreu Anguera.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—La Assumpció de Ntra. Sra. Sant de demá.—S. Gorgoni

Surt lo SOL a las 5 h. y 33 m. y 's pon a las 6 h. 22 m.; surt la LLUNA a las 11 h. 50 m. y 's pon a las 9 h. 55 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espluga de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espluga de Francolí.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia 14 d' Agost de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Table with 6 columns: Horas d' observació, Baròmetre aneroida, Grau d' humitat, Pluja en 24 horas, Aigua evap. en 24 horas, Estat del Cel. Data: 9, 15.

Table with 6 columns: Horas d' observació, TEMPERATURAS (Máxim, Minim, Ter. tip.), VENT (Direcció, Clase), NUVOLS (Cantit.). Data: 9, 15.

A NOSTRES SUSCRIPTORS

Tots aquells de nostres suscriptors que en aquesta estació vajan a estiuhejar a fora y desitjin rebre Lo SOMATENT en lo punt hont se trobin, se servirán deixar los sevas seuyas en nostra Administració.

CRONICA

Hortensi Güell

Lo 15 d' Agost, es fetxa que, desde fa tres anys, conmemora anyalment Lo SOMATENT. Avuy compleix lo tercer aniversari de la mort del que fou un de nostres mellors amichs, un de nostres mellors companys, en Hortensi Güell.

No cal pas que recordém qui era en Güell, lo coneixia tothom; no cal pas que pera testimoniar la commemoració del aniversari de sa mort, retraguém sos mérits com a artista y com a escriptor de valúa, pero si no li retrayém sas dots intellectuals, hem de fer menció de sas cualitats morals, porque aquestas y no las altres son las que gravan la recordansa en lo cor del home, porque la recordansa que produheix lo plany del anyorament, es sempre filla de las dots morals que possehia lo ser a qui 's recorda.

Pera resumir las cualitats morals d' en Güell sols cal dir que tot en ell era cor. Per xó, nostra cervell que sufreix la evolució del temps, compren cada dia mellor lo que valia nostre plorat amich y al girar l' esguart entorn y veurer arreu solzament sers que s' arrastran per terra enfangantse en lo lloch de las miserias humanas, prostituintse aixis los sentiments enlayrats, paralisantse los cors y despertantse los cervells sols pera produhir lo mal, sers que com bestias de car-

ga caminan ab los ulls fets en terra sens esguardar may lo cel, predicant altruisme y practicant hipocresia y egoisme, s' arrela més fondo lo plany panyent de la anyoransa y las llágrimas entelan nostres ulls mentres los llavis mormolan: ¡Que poch n' hi ha com en Güell!

Per xò, donchs, no podém deixar de commemorar lo dia d' avuy, hourant aixis la memoria d' un amich, d' un patriota, d' un artista y sobre tot d' un home de cor.

Hem rebut un comunicat de la "Lliga Catalana", sobre la carta que ha rebut aquella societat contestant á la que dirigi als senyors Vallvé, Vilella y Mayner, quina publicarem en lo número de diumenge.

Entre tant prenguin tila 'ls possibileros. Ahir foren molts ja las familias que s' autentaren de nostra ciutat, essent molts las personas que s' preparavan per marxar al camp aquest dematí.

Avuy, diada de la Mare de Deu, alguna de las colonias que estiuheian en los Hotels, Villas, Xalets y Masias de la Espuga de Francoli, se proposan celebrarla ab lluhidas festas.

Al efecte, la colonia del Gran Hotel del Centro te contractada la Banda Municipal de Reus, un titiritero de la mateixa ciutat y un castell de foc al senyor Espinós, apart los jochs de cucanya, cossos, funcions religiosas y adorno e iluminacions del jardí y salons y balls.

La Masia de la Capella per la seva part te contractada la música de la vila y anuncia balls y diferents diversions.

Es d' augurar donchs, que s' passi un bon dia, perque las colonias ni son escasas en lo número ni hi falta per fortuna, una bona representació del bell sexe, que no cal dir donaran més esplendor á las festas que se celebrarán, especialment en los balls que prometen esser lluhidissims.

Los pobres també partíc parán de la festa, puig que s' els repartirán diners, en lloch de bonos pera especies.

De las vilas de Montblanch y Vimbodi, aixis com de Poblet y de la Hermita de la Trinitat, se creu que atrets per lo programa publicat de las festas, compareixerán molts curiosos.

De la execució dels programas respectius aixis com dels números en que aquells s' amplihin ja n' donaré compte als lectors.

Avuy acaba lo periodo de la veda; la cassa en nostre terme municipal promet ser abundant, si be la ha perjudicat y no poch, los abusos y las infraccions comesas per gent poch escrupulosa.

Diferents tenedors d' obligacions de la primera serie de la Companyia dels ferro-carrils del Nort, se queixan de que havent acabat los cupons de las láminas, esperan desde fa dos mesos lo canje de cupons, y acostantse lo venciment d' Octubre pera lo cobro del cupó, no poden comprendre en que consisteix la demora del cambi.

La Inspecció técnica y administrativa de ferro-carrils 2na. divisió, ha remés la relació de servidumbre de camins vehinals que en lo terme de Vilaseca intercepta la línia férrea de Lleyda á aquesta ciutat y Tarragona, ab objecte de que, en cumpliment de lo previngut, se comprobi si s' han comés ó no abusos.

La Gaceta publica una estadística de la que resulta que la importació durant los sis primers mesos del any actual fou de 35 millions menos que en 1901, y la exportació de 22 millions mes que en igual periodo del any anterior.

Los ingresos de aduanas durant lo mateix plasso han sigut de 69.760.345 pessetas, ó

siguin unas 2.739.653 menos que la cantitat presuposta.

Han quedat vacants y deurán provir-se interinament per la Superioritat, una escola elemental de noyas de Falset, altre de Vandellós y la incompleta de Pallaresos. Aquesta última deu proveirse d' una mestra.

La associació catalanista "Catalunya" de Lleyda, adherida á la "Unión", ha acordat, en junta general, obrir un concurs de fotografias que compren las regions del Roselló, Balears, Valencia y Catalunya.

Dita exposició es una commemoració del segon aniversari de la excursió que s' feu á Torres del Segre.

Per la junta general de la anomenada associació s' ha nomenat una comissió organitzadora de dita exposició.

La comissió ha format subcomissions executives, de propaganda y jurat d' admisión.

Próximament se farán públicas las bases y condiciones de organizació de dit concurs.

SUSCRIPCIÓN á plumas d' aygua de l' Empresa concessionaria pera l' abasteciment d' ayguas potables de Reus.

Miquel Sans 1/2 ploma; Anton Canals 1/2; Joan Rius 1/2; Joseph Ferrer 2; Joan Trillas 1/2; Joseph Padrol 1/2; Catalina de March de Borrás 3; Joseph Ornosá 1; Joaquim Camps 1/2; Pere Valero 1 y 1/2; Francisca Prats Gran 1; Nicolás Ferrer 1; Isidro Ferrer 1/2; Federich Tapiol 1/2; Maria Torrell 1; Engracia Mas Vda. Riba 1/2; Rosa Trillas Cavallé 1/2; Josepha Boyé Vda. Bages 1; Anton Mallorquí 1/2; Pere Cailá 1/2.

Per consums se recandaren en lo dia d' ahir pessetas 932'30.

VOLGUER ES PUGUER

Y 'l que vulgui se pot curar pagant després de curat. Curació de cualsevulga mal venéreo ó sifilitich. Pera detalls lleigeixis á la quarta plana. "Milagrosos Confités Inyección anti-venéreo y Roob anti-sifilitico COSTANZI."

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals
Ha trasladat son despatx á la Rambla de Sant Joan, número 30-3er. TARRAGONA

Secció comercial

CAMBIS CORRENTS
en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 díf.	—	34'15	—
" 60 "	—	—	—
" 8 díf.	—	—	—
" vista.	—	34'43	—
Paris 90 díf.	—	—	—
" 8 díf.	—	—	—
" vista.	—	—	37'
Marsella 90 díf.	—	—	—
" 8 díf.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Perpignan 90 díf.	—	—	—
" 8 díf.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Hamburgo 90 díf.	—	—	168'75
" 8 díf.	—	—	—
Valors locals.	Diner.	Paper.	Oper.

Gas Reusense.	600
Industrial Fariquera.	650
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	715
Manufacturera de Cotonos.	130
C. Reusense de Transvias.	30
C. Reusense de Transvias privilegiadas 5 per 100.	300
Electra Reusense.	470
Manicomi de Reus.	

BOLSI DE REUS
Carrer Monterols, 27

Cotisió á Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	72'25	Cubas del 68	—
Colonial	63'75	Cubas del 90	—
Orenses	28'65	Amortisable	93'80
Norts	51'95	Id. 5 p. %	Almansa 102'25
Alicants	80'45	Id. 3 p. %	Fransas 57'87
Vitalici V.	—	Id. 3 p. %	Orense 48'37

PARIS MADRID
Exterior — Interior 72'35

— GIROS —

Paris	37'10	Londres	34'56

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	80'87
Portugués	29'60
Rio Tinto.	1077'—
Nortes.	178'—
Alicants.	278'—

Se reben ordres pera operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota clase de valores cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de moneda de tots los paisos.

J. MARSANS ROF Y FILLS
REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ

Carrer Santa Agna, 19.
Cotisió á Barcelona á las 16 d' ahir

Interior	72'25	BARCELONA
Amortisable 5 p. %	93'80	Francs
Colonial	—	Lliras
Mercantil	—	MADRID
Norts	51'95	Interior
Alicants	80'45	Francs
Orenses	28'63	PARIS
Obs. Fransa 2 1/4	—	Exterior
Id. Almansa 5 0/0	102'25	Norts
Id. Id. aygua	—	Alicants

Descompte de cupons.—Anticipo per titols.

Compra y venta al contat y á plassos de tota classe de valores espanyols ó extrangers.—Comprobació y gestió de son cobros de sortir premiats dels titols amortisables favorecent en los sorteixos ab primerer.—Suscripció á totas las emisiones é informes sobre la oportunitat y conveniencia de suscriure.—Contas corrents ab interés.—Compra de monedas d' or y billetes detots los paisos.—Giros sobre las principals plassas.—Operacions de Bolsa.

ANUNCIS PARTICULARS

LLET PURA DE VACA
VACAS SUISSAS
HORT DE PAU ABELLÓ
Se ven en lo carrer del Roser, 4

AVIS

La duenya de l' antiga y acreditada fonda d' Isidro, té lo gust d' oferir á sa numerosa clientela y al públich de Reus en general, á més de cotxes pera 'l servey á las estacions y á domicili, luxosos y cómodos landaus, faetons, carretelas y berlinas pera casaments, bateijos y enterros, als preus corrents en aquesta plassa.

També lloga lleugeras y cómodas tartanas pera viatjes als pobles circonvhins y als nausos.

CLÍNICA DENTAL
de Don Fulgenci Agustí Aleu

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de Madrid; ex-deixeble del Dr. Almenara de Madrid y dentista del Hospital de San Pan y Santa Tecla de Tarragona et., etc.

Tractament de las enfermetats de la boca y dents. Extraccions sens dolor. Orificacions, empastes y tota classe de obturacions. Construcció de dents, dentaduras y aparatos de totas classes y empleu de tots los anastiches avuy coneguts.

Reb á Reus tots los dijles y divendres de 9 matí á 5 de la tarde. A Tarragona tots los dias.

Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

CLÍNICA DE MASSATJE

DE
P. DURÁN, METJE-CIRUJIA
Carrer Oset núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presó.—Reus

Ab lo massatje manual y vibratori s' obtenen rápidas y sorprendents curacions en las enfermetats següents:

- Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumnat), Luxacions, Fracturas, Artritis traumáticas, etc.
- Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migraña), Gastralgia, Enteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vito), Ataxia rocomotriu, Tremolor en las mans dels escribents, etc.
- Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

Gabinet d' enfermetats dels ulls

DE
EDUARD TELLO
Metje Oculista

Exintern, per oposició, de la Facultat de Medicina.—Ajudant de l' oculista Dr. Rios.

Horas de consulta: de 11 á 1 y de 4 á 6.
De franch als pobres

CONDE DE RIUS, 11, PRINCIPAL TARRAGONA

FONDA Y RESTAURANT D' EUROPA

D. ANTON BARDOY
HABITACIONES Y SERVEYS INMILLORABLES
CARRER DE EN MEDIO, 1
CASTELLÓ DE LA PLANA

TELEGRAMAS

Madrid 13, 1902

Las reformas d' Agricultura

Al ministeri d' Obras Públicas corria avuy un rumor, que de confiarse podría encloure interés polítich, Se deya que la reorganizació de serveys de dit centre ministerial, projectada pel seyor Suárez Inclán y aprovada pel Consell de ministros, ensopega pera la seva realisació ab dificultats que per cert no eran esperadas y que tal volta per aquesta mateixa rahò com prometem més l' éxit del plan ideat pel ministre d' Agricultura.

Segons sembla, lo Consell d' Estat lluny de secundar l' acció ministerial, informant favorablement, ha donat un dictamen en el que's diu que las projectadas reformas no son ni pradent ni beneficiosas pera los serveys públichs.

El meeting libertari

S' assegura que en lo cas de projectarse, com s' ha dit, la celebració d' un meeting libertari, al aire lliure, diumenge vinent, lo Governador civil no autorisaría dit acte.

Lo meeting en favor de las garantías

Lo meeting organisat per *El Evangelio* pera tractar del aixecament de la suspensió de las garantías constitucionals á Barcelona se aplassará pera 'l diumenge dia 24 del corrent mes, en vista del d' sitg manifestat per importants organismes catalans que pensan enviarhi representacions y en atenció al extraordinari número de adhesions que s' reben. Sols de societats obreras, se n' hi han adherit mes de 160, existint lo proposit de que en lo meeting projectat hi aixequi la ven, en favor de la idea que impulsa l' acte, un representant de cada partit polítich ó fracció existents, sense distinció de matissos.

DIVERSIONS PÚBLICAS

TEATRO-CIRCO

Gran companyia Gimnasta y Acrobática dirigida per don Biel Aragón.

Gran funció pera avuy, tarde y nit, la maravella del segle XX "El perro matemático, cantante y equilibrista", intermedis cómichs per los 7 "clowns" presenthi part abdos funcions, tots los artistas de la companyia.

Tarde á las 4. Nit á las 9.

IMP. CARRERAS Y VILA,

SERVEY DE FERROCARRILS
NOU HORARI
LÍNEA DELS DIRECTES
De Reus a Barcelona
 Surtida Correu 4'53 matí; arribada 8'34 matí
 " Exprés 7'05 " " 9'14 "
 " Mixto 8'41 " " 1'03 trde
 " Merc. 12'07 " " 8'02 nit.
 " Correu 2'14 trde. " " 5'24 trde
 " Mixto 7'14 " " 10'19 nit.
De Barcelona a Reus
 Surtida Merc. 5'15 matí; arribada 3'06 trde
 " Mixto 6'01 " " 11'30 matí
 " Correu 9'47 " " 1'05 trde
 " Omnis. 12'35 " " 5'32 "
 " Mixto 2'26 trde. " " 7'11 "
 " Exprés 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa
 Surtida Correu 1'35 trde. arribada 8'35 nit.
 " Mixto 7'57 " " 6'36 matí
 " Exprés 9'44 " " 3'01 "
 " Merc. 3'36 trde. " " 11'54 nit.
 " " 5'32 matí " " 8'51 matí
 Dels dos darrers lo primer no mes arriba a Casp y lo segon a Mora.
De Saragossa a Reus
 Surtida Exprés 1'50 matí; arribada 6'59 matí
 " Correu 7' " " 2'06 trde
 " Mixto 10'05 nit " " 8'11 matí
 " Merc. 0'38 matí " " 11'27 "
 " " 6'59 trde " " 10'15 nit.
 Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.
LÍNEA DEL NORT
De Reus a Lleyda
 Surtida Correu 8'29 matí; arribada 11'35 matí
 " Mixto 6'05 trde. " " 9'57 nit
 " Merc. 1'45 " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vinbodi.
De Lleyda a Reus
 Surtida Mixto 5'28 matí; arribada 9'29 matí.
 " Correu 4'05 trde. " " 7'09 trde.
 " Merc. " " 1'39 "
 Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vinbodi.
De Reus a Tarragona
 Surtida Mixto 8'16 matí; arribada 8'45 matí.
 " " 9'44 " " 10'18 "
 " Merc. 2'30 trde. " " 3'05 trde.
 " Correu 7'17 " " 7'48 "
De Tarragona a Reus
 Surtida Correu 7'45 matí; arribada 8'15 matí.
 " Merc. 12'22 trde. " " 1' " trde.
 " Mixto 5'08 " " 5'46 "
 " " 8' " nit " " 8'38 nit.
FERRO-CARRIL ECONOMICH
 DE REUS A SALOU
 Servey de trens que regeix desde 1 dia 6

de Juliol de 1902 y notas útils pels viatgers.
Sortidas de Reus: al matí 4'10, 5'45, 7'20, 8'09, 9'10, 10'00, 11'03, 12'35
 A la tarde a las 2'47, 3'29, 4'11, 4'53, 5'35, 6'17, 6'59 y 8'30.
Sortidas de Salou: al matí a las 4'56, 6'30, 7'21, 8'10, 9'11, 10'01, 11'04. A la tarde a las 2'48, 3'30, 4'12, 4'54, 5'36, 6'18, 7, 7'40 y 8'30.
 Notas: Tots los trens s'aturan als punts de costum menos los que surten de Reus a la tarde a las 3'25, 4'07, 4'49 y 6'13 y los que surten de Salou a la tarde a las 3'30, 4'12, 4'54 y 6'18.
 Los que surten de Reus a las 4'10 matí y 6'17 tarde, enllasen a Salou ab los que van de Valencia a Tarragona y los de las 9'10 matí y 2'47 tarde, ab los que s' dirigeixen de Tarragona a Valencia.
 Los que surten de Salou a las 4'56 matí y 7'40 tarde, recullen para Reus los viajeros que venen de Valencia y los de las 2'48 y 4'12, recollen los que venen de Tarragona.

MILAGROSOS CONFITS
 ó injecció antivenérea y roob antisifilitich
COSTANZI
 Mils y mils de celebritats mèdicas, després d'una llarga experiencia, s'han couvent y certificat, que perà curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, càlculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extremiments uretrals (estrechez) encara que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas, no hi ha medicament més milagros que'ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.
 També certifica que perà curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sífilis y herpes, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A. Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon èxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab ell, admet als increduls, lo pago després de curats.
 Pren de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y per als qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.
 De venta en todas las bonas farmacias.
 A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Carpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.
 Consultas mèdicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.ª tots los diills, dimecres y divendrés a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella
 SERVEYS DEL MES DE AGOST DE 1902
LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
 Sortirà de Barcelona lo 21 de Agost directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y ràpit vapor francés
ALGERIE
 Consignataris a Barcelona, Ripoll y Companyia, Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

ELECTRO-MOTORS Y DINAMOS
 de grans rendiments pera tota classe de industrias, del sistema mes perfeccionat, havent obtingut maravillosos resultats que superan mos desitjos. Així, donchs, puch ab tota seguretat oferir a mos clients y al públich en general, la absoluta garantia de mos Electro-Motors y Dinamos.
TRULLÁS.-BARCELONA
 Máquina de corrent alternativa pera la utilitació d' energia a gran distancia.
 Instalació completa de centrals. Il·luminació en poblacions.
ASCENSORS Y MONTACARGAS
GRAN ECONOMIA EN PREUS
 Per catàlachs y prospectes lo representant de las provincias de Lleyda y Tarragona
Andreu Caizal.—REUS.

GRAN FONDA DE EUROPA
 DE TORTOSA
 A CARRECH DE
D. M. ZARAGOZA
 Situada en carrer centrich ab cotxes a tots los trens
BONAS HABITACIONES Y ESMERAT SERVEY

LA GRESHAM
 COMPANYIA INGLESA
 de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias
 FUNDADA L'ANY 1848
 Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats
 Primas molt moderadas
 La Gresham té constituït lo dipòsit exigít per las lleys fiscals yigents com garantia per los seus assegurats a Espanya.
 Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA
 Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.
 A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

FOTOGRAFOS Y AFICIONATS
A LA FOTOGRAFIA

 La casa Martra acaba de rebre un nombre sortit dels ultims adelantos en material fotogràfich. Paper Bromidry ab lo que s' obtenen las mellors probas artísticas, tant en brillantés com en mate. Máquinas y accessoris desde 12 pessetas per amunt. Productes garantits per ensajarlos la casa abans d' esser posats en venda. Ademés hi ha un gran surtít en Máquinas, Cartulinas, Disfumadors, Linternas, Prempsas, Cubetas, Tripodes y de tot lo de més concernient al ram fotogràfich. Placas Westendop & Wehner y Lumiere de totas midas. Revelador Martra ab lo qual s' obtenen las negativas ab una claretat de detall admirable per ser sempre de resen preparació. Viratje fixador Martra; no s' altera per més temps que tinga y es un dels millors per tots los papers al citrat de plata. També s' preparan bany de viratje ó revelador a gust del senyors aficionats, siga per la classe de papers ó placas que vulguin. Laboratori per aficionats provehit de tots los adelantos y a disposició dels clients de la casa sense cobrar cap classe de retribució.
 No compreu sense abans visitar la casa.
MARTRA

ESTÓMAGO FIGADO COLICUROS HEREDITS
ELIXIR VERDI
 THE COSMO S. EN C. BARCELONA
 Certificat núm. 9.909
 Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.
 Certifico: Que desde fa dos mesos vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingut molt favorables resultats, especialment en una dona casada de nou que venia sufrint una pertinás gastralgia, consanguencia de lo qual havia experimentat digestions difícils, pérdida de forsas, continuu estrenyiment y constants desvaneyments.
 Ab l' ús de tres pots d' Elixir Verdi he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.
 Lo que tinch lo gust de comunicar para satisfacció de vostés y estímul dels pacients.
 Joseph Muñoz, metge cirurgiá.
 Se ven en todas las farmacias
PREU 2 PESSETAS
 Agent general a Reus, Joseph Martorell,
 S. en C.—Carrer Monterels núm. 30.

LA PALATINE
 Companyia inglesa
 de segurs contra incendis, explosions y accidents
 Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.
 A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

GALANAS, 6, DROGUERIA, REUS.